

Koszalin, 3 października 2026 r.

Stowarzyszenie Interwencji Oświatowej

Rynek Staromiejski 9/6,

75-007 Koszalin

Numer REGON: 545286856

Numer druku: 840**Komisja Edukacji****Kluby i koła senackie****Senat Rzeczypospolitej Polskiej****UWAGI DO PROJEKTU USTAWY
O WYCHOWANIU PATRIOTYCZNYM***Janowi Państwu,*

Stowarzyszenie Interwencji Oświatowej jest oddolną organizacją działającą na rzecz faktycznej realizacji celów systemu oświaty określonych w ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe. Jednym z naszych celów jest zapewnienie edukacji opartej na nowoczesnej pedagogice, bezpieczeństwie, poszanowaniu indywidualizmu oraz praworządności.

W związku z podjęciem przez Senat RP prac nad projektem uchwały o wychowaniu patriotycznym (druk 840), w załączeniu pragniemy przekazać kilka uwag do projektu, które w naszej ocenie przyczynią się do lepszego sformułowania omawianych regulacji.

*Łączę wyrazy szacunku***PODPIS ZAUFANY****DAMIAN
ZDANCEWICZ**

03.10.2026 23:20:22 GMT+0200

Dokument podpisany elektronicznie
podpisem zaufanym**Damian Zdancewicz
Prezes Zarządu**

UWAGI OGÓLNE

Podstawowym problemem związanym z omawianą ustawą jest dysonans pomiędzy celem, jakie wyznaczył sobie ustawodawca, a faktycznymi środkami, które mają zostać zastosowane. Ustawa przyjęta przez Sejm wielokrotnie wskazuje na potrzebę finansowania nauk techniczno-inżynierskich lub przyrodniczych, jednocześnie nakładając *de facto* dodatkowe obowiązki na nauczycieli nauk humanistycznych; to oni bowiem najczęściej będą odpowiadać za organizację wycieczek do miejsc wskazanych w ustawie.

Należy powiedzieć wprost – **nie jest możliwa rozmowa o wychowaniu patriotycznym, gdy nie wspieramy tych, którzy najczęściej ten patriotyzm mają przekazywać – nauczycieli nauk humanistycznych i społecznych**. Konieczne jest wprowadzenie do ustawy poprawek przewidujących uzyskanie wsparcia finansowego również przez to grono nauczycieli, jeżeli chcemy faktycznie zapewnić przedmiotowej ustawie efektywność.

UWAGI SZCZEGÓŁOWE

1. Szczególny nacisk na nauki inżyniersko-techniczne

9) upowszechnianie dostępu do szkół, których ukończenie umożliwia dalsze kształcenie w szkołach wyższych, ze szczególnym uwzględnieniem szkół przygotowujących do studiowania na kierunkach inżynierskich;

Zmiana ta może prowadzić do stopniowego ograniczania wsparcia dla dyscyplin z obszaru nauk społecznych, humanistycznych czy przyrodniczych, równie nieocenionych z punktu widzenia rozwoju państwa. W obliczu współczesnych zagrożeń wojny hybrydowej, potrzebni są nie tylko mechanicy czy technicy, ale też osoby z wykształceniem humanistycznym czy społecznym, aby przeciwdziałać zagrożeniom „miękkim”, takimi jak dezinformacja i mowa nienawiści. Ministerstwo Edukacji i Nauki już w 2023 roku podkreślało powagę edukacji medialnej w tym zakresie¹.

---

¹<https://www.gov.pl/web/nauka/rola-wspolpracy-w-zwalczaniu-dezinformacji--materialy-informacyjne-mein> [dostęp: 28.09.2026]

Powyższy przykład jest tylko jednym z wielu obszarów, w których wymagane jest holistyczne spojrzenie na funkcjonowanie państwa i społeczeństwa. **Zrównoważony rozwój (który za cel obrali też twórcy tej ustawy) wymaga rozwoju różnych obszarów nauki.** Dyscypliny nienależące do dziedziny nauk inżynieryjno-technicznych nie powinny być niedoceniane czy dyskryminowane. Rozwój kierunków inżynierskich powinien być wspierany, ale jest to możliwe bez jednoczesnego deprecjonowania pozostałych dziedzin.

2. Obowiązek prowadzenia klubów inżynierskich

Art. 26aa. 1. Szkoły ponadpodstawowe prowadzą kluby inżynierskie, których celem jest propagowanie atrakcyjności zawodów związanych z przedmiotami ścisłymi.

Projekt ustawy przewiduje wprowadzenie dla szkół obowiązku prowadzenia klubów inżynierskich, jednocześnie nie przewidując żadnego dodatkowego finansowania dla szkół w tym zakresie – inaczej niż w przypadku wycieczek szkolnych. Dotyczy to finansowania nie tylko sprzętu czy wyjść pozaszkolnych, ale także dodatkowej pracy nauczycieli, którzy otrzymają zadanie prowadzenia takich klubów.

Należy zarazem podkreślić, że taki obowiązek zostanie nałożony na wszystkie szkoły ponadpodstawowe, niezależnie od charakteru szkoły (w tym szkoły artystyczne, szpitalne czy specjalne), faktycznej chęci uczniów obecnych w danej chwili w szkole do udziału w takim klubie czy aktualnego składu kadry pedagogicznej, wśród których może nie być nauczycieli zajmujących się w sposób specjalistyczny kwestiami inżynieryjnymi. Obowiązek ten obejmie też szkoły dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym bądź znacznym.

Co więcej – zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt. 2 ustawy Prawo Oświatowe, pod pojęciem „szkoły ponadpodstawowe” należy rozumieć:

- a) czteroletnie liceum ogólnokształcące,
- b) pięcioletnie technikum,
- c) trzyletnią branżową szkołę I stopnia,
- d) trzyletnią szkołę specjalną przysposabiającą do pracy,

- e) dwuletnią branżową szkołę II stopnia,
- f) szkołę policealną dla osób posiadających wykształcenie średnie lub wykształcenie średnie branżowe, o okresie nauczania nie dłuższym niż 2,5 roku.

Tym samym obowiązek dotyczyłby tych wszystkich szkół, w tym szkół dla dorosłych, w których kształcenie ma charakter zaoczny.

W opinii Stowarzyszenia o wiele trafniejszym rozwiązaniem byłoby z jednej strony **wprowadzenie fakultatywności prowadzenia takich klubów, przy jednoczesnej możliwości uzyskania rządowego finansowania**, jeżeli szkoła wyrazi zainteresowanie prowadzeniem takiej inicjatywy. Takie finansowanie powinno przewidywać zarówno koszty przygotowania materialnego klubu, jak i stosownych dodatków dla nauczycieli prowadzących taki klub.

3. Obowiązek organizacji wycieczek

Art. 28c. 1. Szkoła podstawowa i szkoła ponadpodstawowa są obowiązane do zorganizowania uczniom przynajmniej raz w cyklu kształcenia wyjścia lub wycieczki, których celem byłoby odwiedzenie lokalnego miejsca pamięci, miejsca związanego z polskimi tradycjami wolnościowymi lub materialnym i niematerialnym dziedzictwem narodowym, jednostki wojskowej lub przedsiębiorstwa.

Szkoły obecnie mogą i organizują wycieczki, które muszą być zbieżne z celami szkoły i realizować program nauczania. Zadania te są już więc w miarę możliwości na bieżąco realizowane. Obecne regulacje w praktyce zawężą katalog miejsc, do których mogliby udać się uczniowie jedynie do tych wskazanych przez organy wymienione w ustawie w dwóch różnych rozporządzeniach. Zawężenie to nie wynika z regulacji prawnych, ale z **faktycznych ograniczeń czasowych nauczycieli**, którzy w dalszym ciągu muszą realizować podstawę programową oraz inne obowiązki przewidziane prawnie. W efekcie tego rodzaju wytyczne mogą spowodować, iż **szkoły i klasy o profilach specjalistycznych zrezygnują z wycieczek bliższych im tematycznie**, ale niewymuszonych przez ustawę. Przykładowo, szkoły artystyczne zrezygnują z wycieczek do instytucji kultury, a klasy o profilu prawniczym – z wyjść klasowych do sądów czy innych instytucji stosujących prawo. **Tego rodzaju wycieczki – mimo**

że niewskazane w katalogu ustawy – również stanowią element wychowania w duchu patriotyzmu, poprzez doświadczenie zarówno kultury narodowej (dawnej i współczesnej), jak i funkcjonowania państwa.

Podobnie jak w przypadku klubów inżynierskich, obowiązek ten zostaje nałożony na wszystkie rodzaje szkół ponadpodstawowych, bez względu na ich rodzaj czy specyfikę ich wewnętrznej sytuacji. Ponownie więc dotyczyć to będzie szkół dla dorosłych, w których kształcenie ma charakter zaoczny, a także szkoły dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym bądź znacznym.

Inną kwestią, która pojawia się na gruncie wskazanego obowiązku, jest problem wynagradzania nauczycieli. Jak wielokrotnie podkreślało środowisko nauczycielskie, na wycieczkach nie są przestrzegane kodeksowe normy dotyczące dobowego i tygodniowego czasu pracy. Zorganizowanie wycieczki będzie wymagało od nauczyciela i szkoły znacznych nakładów pracy, biorąc pod uwagę konieczność zapoznania się z kilkoma rozporządzeniami i zaplanowanie oraz rozliczenie jej kosztów. Należy podkreślić, że art. 28c ust. 4 nie nakazuje w sposób jednoznaczny wydzielić środków na dodatki dla nauczycieli w rozporządzeniu Rady Ministrów. Dodatkowo zgodnie z planowanym art. 74b ust. 2 pkt. 1 dotacja ma być przyznawana „na jednego ucznia”, a więc nie zależy od specyfiki szkoły (niepełnosprawności uczniów, odległości od celów wycieczek czy innych czynników).

4. Większe środki na szkolenie wyłącznie nauczycieli przedmiotów ścisłych

8a. Ze środków, o których mowa w ust. 7, dofinansowuje się:

1) centralne programy kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli, a w szczególności szkolenia dla nauczycieli w zakresie nauczania:

- a) przedmiotów przyrodniczych, matematyki, technologii,*
- b) interdyscyplinarnego przedmiotów przyrodniczych i ścisłych,*

Tak jak wskazano w przypadku uwag nr 1 i 2 – bezpodstawne i wręcz szkodliwe jest położenie nacisku na finansowanie wyłącznie przedmiotów przyrodniczych i ścisłych, z pominięciem przedmiotów społecznych i humanistycznych. **Bez wsparcia dla nauczycieli języka**

polskiego, historii czy edukacji obywatelskiej nie będzie możliwe prawdziwe wychowanie w duchu dojrzałego patriotyzmu i społeczeństwa obywatelskiego – a więc spełnienie celów przedmiotowej ustawy.

5. Krótki okres *vacatio legis*

W świetle art. 5 większość nowych regulacji wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2027 roku. Zakładając scenariusz, w którym Senat RP przyjmuje ustawę bez poprawek, a Prezydent RP podpisuje ją niezwłocznie po otrzymaniu, **szkoły będą miały zaledwie ponad 2 miesiące na przygotowanie się do proponowanych zmian**, a więc m.in. przygotowanie klubów inżynierskich oraz obowiązkowych wycieczek **w środku trwającego obecnie roku szkolnego, przed przyjęciem właściwych rozporządzeń**. W efekcie na początku stycznia szkoły nie będą miały pewności, jak mają odnosić się do przepisów nowej ustawy, nie mając odpowiednich narzędzi.

Jako Stowarzyszenie proponujemy więc, aby – niezależnie od uwzględnienia poprawek sugerowanych we wcześniejszych punktach – przepisy dotyczące obowiązków szkół tj. art. 26aa ust. 1 i art. 28c ust. 1 wchodziły w życie z dniem 1 września 2027 roku. Pozwoli to na przeprowadzenie rzetelnego procesu legislacyjnego (w tym konsultacji społecznych) nad planowanymi rozporządzeniami oraz zapewnienie szkołom możliwości przygotowania się do wdrażania w życie nowych regulacji.

